

Кузьміна Анастасія Юріївна,
здобувач вищої освіти факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Новицька Ія В'ячеславівна,
викладач кафедри гуманітарних
дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Напружена соціально-економічна ситуація, що склалася останнім часом в Україні, негативно відбивається на поведінці дітей та підлітків. Особливе занепокоєння викликають не лише прогресуюча відчуженість та підвищена тривожність, а й збільшення проявів цинізму, жорстокості, агресивності неповнолітніх. У наслідок цього зростають ризики криміналізації підлітків [1].

Слід відзначити, що останнім часом у підлітковому середовищі все більше розповсюджуються такі види злочинів, які раніше були притаманні в основному дорослим, зокрема: торгівля зброєю і наркотиками, розбійні напади, посягання на життя і здоров'я з використанням тортур, кіберзлочинність та ін.

Не можна не погодитися з думкою В. М. Оржеховської, що злочинні діяння, здійснені неповнолітніми та малолітніми, - це небезпечні соціальні явища, оскільки, по-перше, негативно впливають на формування особистості дитини; по-друге, завдають значної шкоди суспільству через втрату трудових ресурсів; по-третє, відіграють значну роль у формуванні рецидивної злочинності [2, с. 60].

Аналіз наукової літератури засвідчує [1-3], що першопричиною збільшення підліткової злочинності є, насамперед, порушення прав дітей у сім'ї та соціумі. Реакцією на незадоволення основних потреб з боку підлітка може бути девіантна поведінка, у тому числі, як форма протесту (під девіантною поведінкою розуміється відхилення від загальноприйнятих норм поведінки - моральних і правових, включаючи антидисциплінарні, антисоціальні, делінк-

вентні (протиправні) і адиктивні (аутоагресивні) вчинки), а також відкрита агресія проти конкретних осіб. Цілком логічно, що підлітки, які відрізняються подібними формами поведінки, рано чи пізно потрапляють у поле зору співробітників правоохоронних органів.

Профілактика небажаних форм підліткової поведінки може здійснюватися на рівні всього суспільства, окремого регіону, соціальної групи, установи, організації, окремого індивіда. Профілактична робота на макрорівні реалізується у вигляді комплексних профілактичних програм, кампаній, масових заходів, координованої діяльності мережі установ та організацій (висвітлення проблем у ЗМІ, публічні акції, зміни в соціальній і державній політиці, спрямовані на формування громадської думки, й індивідуальних ціннісних установок). На мікрорівні профілактика здійснюється у вигляді спеціальних програм, заходів і окремих дій у межах установ, організацій та за місцем проживання (освітні й тренінгові програми, спеціалізовані втручання для груп ризику). Індивідуальний рівень профілактики передбачає роботу, яка проводиться фахівцями з окремими особами (індивідуальне консультування та психологічний супровід).

Слід зазначити, що окремі профілактичні заходи дозволяють вплинути на обмежену кількість чинників даної проблеми, тому цей вид превентивних заходів варто використовувати у комплексі з іншими. У той же час розробка профілактичних програм передбачає дії у різних напрямках профілактики (превенції), залучення великої кількості фахівців, співпрацю установ та організацій.

Серед основних інструментів впливу на особистість неповнолітнього правопорушника у діяльності працівників Національної поліції України виділяють: переконання, що передбачає умисний цілеспрямований вплив на свідомість, волю й почуття з метою формування стійких переконань та певних норм правослухняної поведінки. Переконання як метод виховання реалізується через низку таких прийомів як: пояснення, розкриття можливих наслідків діяльності чи бездіяльності, бесіда, диспут, звернення до почуттів та ін.

Важливо пам'ятати, що в роботі з неповнолітніми правопорушниками необхідно використовувати ті психолого-педагогічні методи і прийоми індивідуально-профілактичної роботи, які б оптимально відповідали індивідуальним особливостям дитини, стимулювали бажання виправитись, сприяли вихованню та корекції поведінки [2].

Отже, успішне проведення індивідуально-профілактичної роботи з попередження вчинення правопорушень неповнолітніми можливе за умови:

- максимального врахування вікових і гендерних особливостей психіки підлітків, стану здоров'я, індивідуальних інтересів, можливостей, перспектив тощо;
- створення системи диференційованих впливів соціального, педагогічного, психологічного, правового характеру.
- формування у неповнолітніх правопорушників бажання і потреби змі-

нити свою поведінку, розвитку у них позитивних інтересів, уміння розумно організовувати і проводити дозвілля;

- чіткої взаємодії та узгодженості діяльності усіх суб'єктів профілактичної та виховної роботи, зусилля яких мають спрямовуватись на підвищення рівня правосвідомості неповнолітніх правопорушників, розвиток позитивних рис та інтересів, формування адекватного ставлення до себе та оточення.

Список використаних джерел:

1. Луценко Ю. А. Діти правопорушники: що робити? Київ : Шкільний світ, 2010. 128 с.
2. Оржеховська В. М. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх : навч.-метод. посіб. Київ : ВіАН, 1996. 351 с.
3. Фіцула М. М., Парфанович І. І. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навч. кн. ; Богдан, 2008. 432 с.

Лавриненко Ганна Андріївна,
к.політ.н., доцент кафедри філософії
Київського університету
імені Бориса Грінченка

КОРОНАПАНДЕМІЯ ЯК СТРЕС-ТЕСТ ДЛЯ ЛЕГІТИМНОСТІ ІСНУЮЧОГО СВІТОПОРЯДКУ

Коронавірусна інфекція стала найбільшим шоком для світової політичної спільноти з часів Другої світової війни. Пандемія коронавірусу, яка паралізувала «звичний хід життя» більшості держав, принесла суттєві зміни в світову політичну повсякденність. Кинутий виклик легітимності існуючого світопорядку: змінюється сприйняття політичних реалій, перебудовується ієрархія цінностей, з'являються нові політичні орієнтири, які «старі політичні проблеми» висвічують під новим коронавірусним кутом.

Як відомо, коронапандемія, як істотна загроза людському здоров'ю та безпеці державотворчих процесів, вперше (з часів пандемії іспанського грипу в 1918-1919 роках) настільки чітко сприймається людьми по всьому світу.

Мета даного дослідження - визначити характер впливу коронапандемії на легітимність існуючого світопорядку.

Екстраординарність такої ситуації можна проілюструвати політичним Streisand effect коронапандемії (тобто, коли будь-які спроби держави насильно обмежити доступ громадян до будь-якої інформації про коронапандемію ведуть до прямо протилежного результату) [1]. Мова йде про:

- 1) «розхитування» психологічного стану суспільства;
- 2) надання недостовірної інформації представниками влади;